

**ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΝΕΟΛΑΙΑΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΜΕΣΗΣ ΤΕΧΝΙΚΗΣ ΚΑΙ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΚΑΙ
ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ**

**ΕΝΙΑΙΕΣ ΤΕΛΙΚΕΣ ΠΡΟΑΓΩΓΙΚΕΣ ΚΑΙ
ΑΠΟΛΥΤΗΡΙΕΣ ΓΡΑΠΤΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ**

2025 – 2026

Γ΄ ΤΑΞΗΣ ΤΕΣΕΚ

ΣΕΙΡΑ Α΄

ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗ

ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ : Τετάρτη, 13 Μαΐου 2026

**ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ: ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗΣ
ΚΟΣΜΗΜΑΤΟΣ ΙΙΙ (ΠΚ)**

ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ : ek301

ΛΥΣΕΙΣ

ΜΕΡΟΣ Α΄: (Μονάδες 40)

Αποτελείται από δέκα (10) ερωτήσεις.

Κάθε ορθή απάντηση βαθμολογείται με τέσσερις (4) μονάδες.

1. Να αναφέρετε τα τέσσερα (4) κριτήρια αξιολόγησης των διαμαντιών (δηλαδή τα τέσσερα C's).

Πιθανές απαντήσεις για κάθε σημείο

- i. Κοπή/ Cut*
  - ii. Καράτι / Carat*
  - iii. Καθαρότητα/ Clarity*
  - iv. Χρώμα / Color*
2. Να γράψετε στη **Στήλη Β** την ονομασία της κοπής του κάθε πολύτιμου λίθου που φαίνεται στη **Στήλη Α**.

Στήλη Α – Πολύτιμος λίθος	Στήλη Β – Ονομασία κοπής
	<i>Καποσόν</i>
	<i>Μπριγιάντ</i>
	<i>Έμεραλντ</i>
	<i>Πρίνσες</i>

3. Να γράψετε **τέσσερις (4)** διαφορετικές τεχνικές που χρησιμοποιήθηκαν για την κατασκευή του κοσμήματος που φαίνεται στην **Εικόνα 1**.

Πιθανές απαντήσεις:

- i. Κοπή των στοιχείων,
- ii. Συγκόλληση,
- iii. Σφυρηλάτηση,
- iv. Κατασκευή θέσης πέτρας / Δέσιμο πέτρας / Γυαλόχάρτισμα / Γυάλισμα / Πέρασμα πλάκας.

Εικόνα 1

4. (α) Να αναφέρετε ποιο από τα πιο κάτω διαμάντια κοπής μπριγιάν (**A**, **B** και **Γ**) που φαίνονται στην **Εικόνα 2** έχει ορθές αναλογίες κοπής.

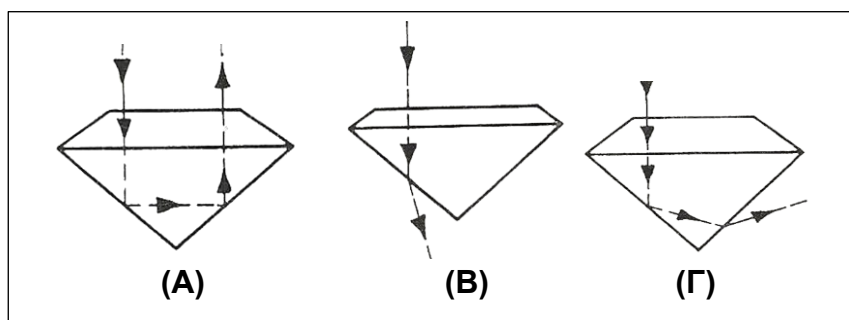
(1 μονάδα)

Το διαμάντι A

- (β) Να ονομάσετε το φαινόμενο που εμφανίζεται στα διαμάντια κοπής μπριγιάν όταν αυτά έχουν τις ορθές αναλογίες κοπής.

(3 μονάδες)

Παρουσιάζεται το φαινόμενο της ολικής εσωτερικής ανάκλασης

Εικόνα 2

5. (α) Να ονομάσετε την μέθοδο αναγνώρισης του μαργαριταριού, στην οποία παρουσιάζεται το αποτέλεσμα που φαίνεται στην **Εικόνα 3**. (2 μονάδες)

Είναι η μέθοδος αναγνώρισης με την χρήση των Ακτινών Χ

Εικόνα 3

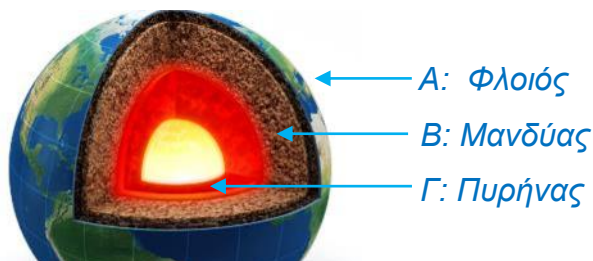
- (β) Να αναφέρετε δύο (2) υλικά που χρησιμοποιούνται ως απομίμηση του μαργαριταριού.

Πιθανές απαντήσεις :

- i. *Γυαλί με μαργαρώδη λάμψη / Πλαστικό*
  - ii. *Μαγιόρικα ή Μαγιόρκα (απομίμηση που χρησιμοποιεί λέπια ψαριών) / Αιματίτης που μιμείται τα μαύρα μαργαριτάρια.*
6. Να αναφέρετε τέσσερα (4) είδη κοσμημάτων στα οποία γίνεται χρήση σύρματος.
- i. *Αλυσίδες*
  - ii. *Φιλιγκρή*
  - iii. *Βέρα δακτυλίδι,*
  - iv. *Κρίκοι σκουλαρίκια / Κατασκευή κουμπωμάτων με σύρματα / Πλεκτό σύρμα*

7. (α) Να ονομάσετε τα τρία (3) στρώματα από τα οποία αποτελείται η Γη και υποδεικνύονται από τα βέλη στην **Εικόνα 4**.

(3 μονάδες)

Εικόνα 4

- (β) Να γράψετε σε ποιο από τα στρώματα συναντώνται οι πολύτιμοι λίθοι

(1 μονάδα)

Στον φλοιό Α

8. (α) Να κατονομάσετε το όργανο μελέτης λίθων που φαίνεται στην **Εικόνα 5**.

(1 μονάδα)

Φακός χειρός 10X

(β) Να γράψετε τρεις (3) διαφορετικές παρατηρήσεις που μπορεί να σημειωθούν σε ένα λίθο με την χρήση του συγκεκριμένου οργάνου.

(3 μονάδες)

Πιθανές απαντήσεις

- i. Γδαρσίματα και σπασίματα στην επιφάνεια του λίθου*
- ii. Ποιότητα κοπής του λίθου*
- iii. Ποιότητα του γυαλίσματος / Σημάδια από τον τροχό του γυαλίσματος / Εσωτερικά ελαττώματα / Ενδείξεις σχισμού / Έγκλειστα φυσικού τύπου*

Εικόνα 5

9. Να αναφέρετε δύο (2) πλεονεκτήματα της μαζικής παραγωγής έναντι της χειροποίητης κατασκευής κοσμημάτων.

- i. Παραγωγή μεγάλης ποσότητας κοσμημάτων σε μικρό χρόνο*
- ii. Μείωση του κόστους παραγωγής / Αύξηση του οικονομικού κέρδους εφόσον η παραγωγή είναι μεγάλη και σε μικρό χρονικό διάστημα.*

10. Να αντιστοιχήσετε κάθε **Ορυκτό Κρύσταλλο** που φαίνεται στη **Στήλη Α** με την ονομασία του **Κρυσταλλικού Συστήματος** στο οποίο ανήκει, από τη **Στήλη Β**. Να γράψετε τις απαντήσεις σας στον **Πίνακα Αντιστοίχισης 1**.

Στήλη Α – Ορυκτός Κρύσταλλος	Στήλη Β – Κρυσταλλικό Σύστημα
1. 	A. Ορθορομβικό σύστημα
2. 	B. Τριγωνικό σύστημα
3. 	Γ. Κυβικό σύστημα
4. 	Δ. Εξαγωνικό σύστημα
	Ε. Τετραγωνικό σύστημα
	ΣΤ. Μονοκλινές σύστημα

Πίνακας Αντιστοίχισης 1

1- Γ, 2- Α, 3- ΣΤ, 4- Β

Τέλος Α΄ Μέρους
Ακολουθεί το Β΄ Μέρος

ΜΕΡΟΣ Β΄: (Μονάδες 60)

Αποτελείται από τέσσερις (4) ερωτήσεις.

Κάθε ορθή απάντηση βαθμολογείται με δεκαπέντε (15) μονάδες.

11. (α) Να κυκλώσετε τη σωστή απάντηση στις πέντε (5) ερωτήσεις πολλαπλής επιλογής που ακολουθούν και αφορούν τις Μεθόδους Ελέγχου της σκληρότητας των ορυκτών. (12 μονάδες)
- i. Μία μέθοδος ελέγχου της σκληρότητας των ορυκτών είναι τα μολύβια σκληρότητας. Από πόσα μολύβια σκληρότητας αποτελείται το σετ;
- A. Αποτελείται από δώδεκα (12) μολύβια διαφορετικής σκληρότητας.
B. Αποτελείται από δέκα (10) μολύβια διαφορετικής σκληρότητας.
Γ. Αποτελείται από οκτώ (8) μολύβια διαφορετικής σκληρότητας.
- ii. Για να διαπιστωθεί η σκληρότητα του λίθου πρέπει να χαραχθεί από τα διάφορα μολύβια μέχρι να βρεθεί το χαράζει. Από ποιο μολύβι ξεκινά η διαδικασία;
- A. Ξεκινά με το πιο σκληρό μολύβι.
B. Ξεκινά με μολύβι σκληρότητας 7, που είναι και η συνήθης σκληρότητα της σκόνης στην ατμόσφαιρα.
Γ. Ξεκινά με το πιο μαλακό μολύβι.
- iii. Κατά τη διαδικασία προσδιορισμού της σκληρότητας ενός άγνωστου λίθου, η χάραξη συνεχίζεται μέχρι να εμφανιστεί το πρώτο σημάδι στην επιφάνειά του. Τι συμπέρασμα προκύπτει τότε;
- A. Ο βαθμός σκληρότητας του λίθου είναι ακριβώς ίσος με το μολύβι που άφησε το σημάδι.
B. Ο βαθμός σκληρότητας του λίθου βρίσκεται μεταξύ του μολυβιού που άφησε το σημάδι και του προηγούμενου μολυβιού.
Γ. Η διαδικασία συνεχίζεται μέχρι να δημιουργηθεί βαθιά χάραξη στον λίθο.
- iv. Ο έλεγχος της σκληρότητας με τη μέθοδο της χάραξης εφαρμόζεται κυρίως σε ακατέργαστους κρυστάλλους και όχι σε κομμένους πολύτιμους λίθους. Για ποιο λόγο συμβαίνει αυτό;
- A. Επειδή οι κομμένοι πολύτιμοι λίθοι είναι πιο σκληροί.
B. Επειδή η μέθοδος μπορεί να προκαλέσει ανεπανόρθωτη ζημιά στους κομμένους λίθους.
Γ. Επειδή οι ακατέργαστοι κρύσταλλοι δεν έχουν καθορισμένη σκληρότητα.
- (β) Να ονομάσετε το σκληρότερο ορυκτό που υπάρχει στη γη. (3 μονάδες)

Το διαμάντι που είναι σκληρότητας 10

12. Στην **Εικόνα 6** φαίνεται μια συγκεκριμένη θέση για πολύτιμο λίθο.

(α) Να ονομάσετε το είδος της θέσης που φαίνεται στην **Εικόνα 6**. (1 μονάδα)

Θέση κορώνα / Στέμα

(β) Να αναφέρετε ένα (1) πλεονέκτημα της συγκεκριμένης θέσης. (2 μονάδες)

Πιθανές απαντήσεις: *Μεγαλύτερη λάμψη – το φως περνά και από το πλάι και από κάτω / Ασφάλεια για τους λίθους – πολλά δόντια συγκρατούν τον λίθο.*

Εικόνα 6

(γ) Στη **Στήλη Α** παρουσιάζονται εικόνες που απεικονίζουν κάποια από τα στάδια της διαδικασίας κατασκευής της θέσης για λίθο που φαίνεται στην **Εικόνα 6**.

Να γράψετε σύντομα την επεξήγηση για κάθε στάδιο στη **Στήλη Β**.

(12 μονάδες)

Στήλη Α	Στήλη Β
	<i>Σημαδεύεται η θέση και κόβεται ελαφρώς στα σημεία που θα γίνουν τα δόντια.</i>
	<i>Κόβονται οι γραμμές στα σημεία πιο βαθιά με προσοχή περίπου μέχρι την μέση της θέσης.</i>
	<i>Σχηματίζονται οι καμπύλες μεταξύ των δοντιών με μικρές λίμες.</i>
	<i>Σχηματίζονται τα τελικά δόντια με τις διάφορες μικρές λίμες και μετά τελειοποιούνται με το γυαλόχαρτο.</i>

13. (α) Στην **Εικόνα 7** φαίνεται ένα δείγμα οπάλιου λίθου.
Να αναφέρετε ποιο οπτικό φαινόμενο παρουσιάζει.

(1 μονάδα)

Ιριδισμός

Εικόνα 7

- (β) Να αναφέρετε ένα (1) παράδειγμα λίθου ή οργανικού υλικού για το καθένα από τα πιο κάτω φαινόμενα λάμπης που οφείλονται στην ανάκλαση του φωτός.

(4 μονάδες)

Υαλώδης: Αμέθυστος / Χαλαζίας / Τοπάζι / Σμαράγδι / Ζαφείρι / Ρουμπίνι
Μεταλλική: Αιματίτης / Πυρίτης
Μαργαρώδες: Μαργαριτάρι/ Όστρακο
Αδαμάντινη: Διαμάντι.

- (γ) Να αντιστοιχίσετε τους τρόπους παρατήρησης των ορυκτών της **Στήλης Α** με το σωστό αποτέλεσμα στη **Στήλη Β**.

Να γράψετε το αποτέλεσμα στον **Πίνακα Αντιστοίχισης 2**.

(10 μονάδες)

Στήλη Α	Στήλη Β
1. Φίλτρο του Τσέλσι	Α. Πόλωση του φωτός
2. Διαθλασίμετρο	Β. Μεγέθυντική παρατήρηση
3. Πολαρισκόπιο	Γ. Αναγνώριση σμαραγδιού
4. Τριγωνικό πρίσμα	Δ. Διπλή, η μονή διάθλαση
5. Φακός 10X	Ε. Μεγάλα έγκλειστα σε κρύσταλλο
	ΣΤ. Μεγέθυνση κατά 10 φορές
	Η. Ανάλυση του φωτός

Πίνακας Αντιστοίχισης 2

1 - Γ, 2 - Δ, 3 - Α, 4 - Η, 5 - ΣΤ

14. (α) Στη **Στήλη Α** παρουσιάζονται εικόνες με διαφορετικά είδη δεσίματος λίθων. Να ονομάσετε στη **Στήλη Β** το κάθε είδος δεσίματος.

(8 μονάδες)

Στήλη Α – Δέσιμο	Στήλη Β - Ονομασία
	<i>Θέση με δόντια</i>
	<i>Συρταρωτή / Κανάλι</i>
	<i>Θέση με σωλήνα/ Καστόνι</i>
	<i>Με μπίλια / Παβέ</i>

- (β) Να αναφέρετε δύο (2) είδη θέσης που είναι κατάλληλες για ένα δακτυλίδι μονόπετρο.

(2 μονάδες)

- i. Κορώνα/ Στέμα*
- ii. Με δόντια / Θέση με σωλήνα*

(γ) Στην **Εικόνα 8** φαίνονται δύο (2) εργαλεία που χρησιμοποιούνται για το δέσιμο των λίθων στα κοσμήματα.

Να τα ονομάσετε στο χώρο που σας δίνεται πιο κάτω.

(2 μονάδες)

Εργαλείο 1: *Αρίδα για διαμόρφωση δοντιών θέσης με δόντια*

Εργαλείο 2: *Μασγαλάς / Μασκαλλάς*

Εικόνα 8

(δ) Να περιγράψετε τη χρήση του εργαλείου που φαίνεται στην **Εικόνα 9**.

(3 μονάδες)

Εργαλείο με διάφορες μύτες για στρογγυλοποίηση των δοντιών σε θέσεις όπως αυτές με τα δόντια και στο κάρφωμα παβέ (κάρφωμα με μπίλιες).

Εικόνα 9

ΤΕΛΟΣ ΕΞΕΤΑΣΤΙΚΟΥ ΔΟΚΙΜΙΟΥ